

Za wolność naszą i waszą my, żołnierze polscy,
oddaliśmy Bogu – ducha, ziemi włoskiej – ciało

...A SERCA POLSCE

Zdobycie masywu Monte Cassino było w czasie bitwy o Rzym kluczowym zadaniem sił alianckich, które od stycznia 1944 roku nadaremno próbowały przełamać w tym miejscu Linie Gustawa. Straty żołnierzy podczas walk szacuje się nawet na 200 tys.

Siły alianckie bezskutecznie wykrwawiały swe wojska, wróg zaś nadal panował nad wzgórzem. W czwartej bitwie o Monte Cassino rozkaz zdobycia masywu otrzymał 2 Korpus Polski.

Gen. Władysław Anders, dowódca Polaków, 11 maja 1944 roku wydał rozkaz: „Żołnierze! Kochani moi Bracia i Dzieci! Nadeszła chwila bitwy [...]. Obok nas walczyć będą dywizje brytyjskie, amerykańskie, kanadyjskie, nowozelandzkie, wal-

czyć będą Francuzi, Włosi oraz dywizje hinduskie. [...] W chwilach tych będą z nami myśli i serca całego Narodu, podtrzymywać nas będą duchy poległych naszych towarzyszy broni. Niech LEW mieszka w Waszym sercu! Żołnierze! – za bandycką napaść Niemców na POLSKĘ, za rozbiór POLSKI wraz z bolszewikami, za tysiące zrujnowanych miast i wsi, za morderstwa i katowanie setek tysięcy naszych sióstr i braci [...], za niedolę i nieszczęście Kraju, za nasze cierpienia i tułaczkę. Z wiarą w sprawiedliwość Opatrzności Boskiej idziemy naprzód ze świętym hasłem w sercach naszych: BÓG, HONOR i OJCZYŻNA”. 18 maja 1944 roku na ruinach klasztoru załopotala polska flaga.

...A SERCA
POLSCE

ADAM STUDZIŃSKI

(1911–2008)

KAPITAN KAPELAN
ADAM STUDZIŃSKI

Dominikanin, harcmistrz, kapelan 4 Pułku Pancernego „Skorpion” i 2 Brygady Pancerniej (2 Warszawskiej Dywizji Pancerniej). W 1947 r. powrócił do Polski, więzień czasów stalinowskich. Awansowany w 2006 r. do stopnia generała brygady.

Za udział w walkach pod Monte Cassino odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari: „Ksiądz Studziński, kapelan czołgów, idzie z krzyżem przed pierwszym czołgiem, usuwa z drogi rannych żołnierzy, by ich uchronić przed zmiążdżeniem, bierze leżących na drodze za ramiona, ciągnie na brzeg drogi pod skałę” (M. Wańkowicz).

...A SERCA
POLSCE

DONAT MASSALSKI

(1905–1963)

**KAPITAN LEKARZ
DONAT MASSALSKI**

Chirurg, żołnierz kampanii wrześniowej, jeńiec obozu NKWD w Kozielsku, następnie żołnierz Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR, Armii Polskiej na Wschodzie i 2 Korpusu, uczestnik kampanii włoskiej, starszy ordynator w III Polowym Szpitalu Ewakuacyjnym pod Monte Cassino. W 1947 r. powrócił do Polski, ordynator w szpitalu miejskim w Toruniu.

Odnaczony Krzyżem Walecznych:
„Pod Monte Cassino ratował życie
dziesiątkom żołnierzy angielskich,
włoskich, polskich, a także Niemcom
wziętym do niewoli” (B. Uziębło).

...A SERCA
POLSCE

EUGENIUSZ PIKUŁA

(1920 – 1996)

**KAPRAL PIECHOTY
EUGENIUSZ PIKUŁA**

Żołnierz Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Pod Monte Cassino zastępca dowódcy drużyny w 3 kompanii 3 Batalionu Strzelców Karpackich. Od 1947 r. na Tasmanii, zmarł w Hobart.

Z wniosku o odznaczenie Krzyżem Walecznych: „Podczas silnego ognia nieprzyjaciela ewakuował 2 ciężko rannych żołnierzy własnych. Jako obserwator dowódcy komp. pełnił wzorowo służbę na Punkcie Obserwacyjnym w dniach 13–18 V 44 r. mimo zabicia w tym czasie i tym miejscu jednego i ranienia drugiego z naszych obserwatorów. Dwukrotnie [...] odparł zbliżającego się do naszych pozycji nieprzyjaciela”

...A SERCA
POLSCE

ANDRZEJ STAŃCZYK

(1902–1973)

**PODPULKOWNIK PIECHOTY
ANDRZEJ STAŃCZYK**

Żołnierz wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. W kampanii polskiej 1939 r. i norweskiej 1940 r. dowódca kompanii. Pod Monte Cassino dowódca 16 Lwowskiego Batalionu Strzelców z 5 Kresowej Dywizji Piechoty. Po wojnie na emigracji w Londynie, do Polski wrócił w 1972 r.

Odznaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari: „Wyróżnił się niepospolicie jako dowódca Baonu przy zdobywaniu wzniesienia »Widmo«. Pomimo silnego przeciwnatarcia nieprzyjaciela utrzymał stanowiska i dał tym samym baonom na Mt. Angelo”.

...A SERCA
POLSCE

ZBIGNIEW ŻARLIKOWSKI

(ur. 1922)

**SIERŻANT PIECHOTY
ZBIGNIEW ŻARLIKOWSKI**

Żołnierz Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, obrońca Tobruku, uczestnik walk nad rzeką Sangro w marcu 1944 r. Pod Monte Cassino dowódca drużyny w 4 kompanii 4 Batalionu Strzelców Karpackich.

Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari „w uznaniu czynów męstwa i wybitnych czynów bojowych, wykazanych w okresie walk II Korpusu o Monte Cassino w 1944 r.”.

...A SERCA
POLSCE

BRONISŁAW RAKOWSKI

(1895–1950)

**GENERAL BRYGADY
BRONISŁAW RAKOWSKI**

Ułan w 1 Pułku Ułanów I Brygady Legionów, na wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r. w 7 Pułku Ułanów Lubelskich. W kampanii polskiej 1939 r. szef sztabu Frontu Południowego, w latach 1939–1941 więzień sowiecki. Pod Monte Cassino dowódca 2 Brygady Pancernej. Od 1948 r. w Argentynie.

Odznaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari „za umiejętne dowodzenie Brygadą Pancerną w czasie walk o Ankonę. Wykazał wysokie wartości dowódcy w polu i działaniem swym przyczynił się do całkowitego rozbicia Wielkiej Jednostki nieprzyjaciela”.

...A SERCA
POLSCE

LEON GNATOWSKI

(1901–1987)

**PODPULKOWNIK PIECHOTY
LEON GNATOWSKI**

Żołnierz wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. W kampanii polskiej 1939 r. dowódca kompanii, w latach 1939–1941 więzień sowiecki. Pod Monte Cassino zastępca dowódcy i dowódca 15 Wileńskiego Batalionu Strzelców „Wilków” z 5 Kresowej Dywizji Piechoty. Po wojnie pozostał na emigracji, zmarł w Londynie.

Odnaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari „za dowodzenie natarciem i zdobycie Mt. Angelo po ciężkich walkach”.

...A SERCA
POLSCE

ZBIGNIEW STANKIEWICZ

(ur. 1923)

STARSZY UŁAN
ZBIGNIEW STANKIEWICZ

Ułan w 2 szwadronie Oddziału Przybocznego Dowództwa Armii Polskiej w ZSRR, w 12 Pułku Kawalerii Pancernej (1942–1943) i 12 Pułku Ułanów Podolskich (1943–1948). W 1944 r. ranny pod Ankoną, ewakuowany na leczenie do Wielkiej Brytanii.

Odnaczony Krzyżem Walecznych.
„I jasne jest, że proporzcyk 12. Pułku Ułanów Podolskich zawisł pierwszy na Klasztorze, na który od miesięcy były zwrócone oczy świata. I dlatego pewno lornetkowiczom, nastawionym na to, czy pierwsza na Klasztorze ukaże się flaga nasza, czy angielska, trafił się przed oczyma *Union Jack*, który był – ułańskim proporzcykiem” (M. Wańkiewicz).

...A SERCA
POLSCIE

ALEKSANDER JEDZINIAK

(1905–1966)

PODPULKOWNIK
DYPLOMOWANY ARTYLERII
ALEKSANDER JEDZINIAK

W kampanii polskiej 1939 r.
kwatermistrz 11 Karpackiej
Dywizji Piechoty, ciężko ranny
w głowę, stracił oko, w latach
1939–1941 więzień sowiecki.
Pod Monte Cassino kwatermistrz
5 Kresowej Dywizji Piechoty.
Po wojnie na emigracji
w Wielkiej Brytanii i USA,
zmarł w Oklahoma City.

Odznaczony Srebrnym
Krzyżem Orderu Virtuti Militari
„w uznaniu czynów męstwa
i wybitnych czynów bojowych,
wykazanych w okresie
walk II Korpusu
o Monte Cassino
w 1944 r.”.

...A SERCA
POLSCE

JÓZEF KREMZER

(1916–1975)

PLUTONOWY SAPER
JÓZEF KREMZER

Podczas kampanii polskiej 1939 r. w 2 Pułku Lotniczym, następnie w Samodzielnej Brygadzie Strzelców Karpackich. Pod Monte Cassino dowódca drużyny 1 kompanii saperów 3 Dywizji Strzelców Karpackich. Od 1947 r. na Tasmanii, zmarł w Hobart.

Z wniosku o odznaczenie Krzyżem Walecznych: „Przy forsowaniu rz. Misa budował most drewniany i brody dla czołgów. Pomimo że praca odbywała się stale pod ogniem obserwowanym artylerii i moździerzy nieprzyjaciela, pracy tej nie zaprzestawał, dając swym podwładnym przykład odwagi, przytomności umysłu i zrozumienia ważności swego zadania”

80. ROCZNICA
BITWY
O MONTE CASSINO

...A SERCA
POLSCE

MIECZYŚLAW DRELICH

(1918–2012)

**WACHMISTRZ
MIECZYŚLAW DRELICH**

W kampanii polskiej 1939 r.
żołnierz 12 Batalionu Pancernego,
od 1940 r. w Pułku Ułanów
Samodzielnej Brygady Strzelców
Karpackich, walczył w Tobruku.
Pod Monte Cassino dowódca
plutonu 1 szwadronu Pułku Ułanów
Karpackich. Od 1947 r. mieszkał
na Tasmanii, zmarł w Hobart.

Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu
Virtuti Militari „w uznaniu czynów
męstwa i wybitnych czynów bojowych,
wykazanych w okresie walk II Korpusu
o Ankonę we Włoszech w 1944 r.”

...A SERCA
POLSCE

WŁADYSŁAW DRELICHARZ

(1913–1944)

**KAPITAN BRONI PANCERNEJ
WŁADYSŁAW DRELICHARZ**

W kampanii polskiej 1939 r. dowódca kompanii, w obronie Tobruku dowódca plutonu. Pod Monte Cassino dowódca szwadronu 4 Pułku Pancernego „Skorpion” w walkach o Gardziel i Albanete. Poległ w czołgu trafionym 21 listopada 1944 r. podczas walk w Apeninach Północnych. Pośmiertnie awansowany do stopnia majora.

Odnaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari „w uznaniu czynów męstwa i wybitnych czynów bojowych, wykazanych w okresie walk II Korpusu o Monte Cassino w 1944 r.”

...A SERCA
POLSCIE

MARIAN WOJTAS

(1911–1969)

**PODPORUCZNIK ŁĄCZNOŚCI
MARIAN WOJTAS**

Żołnierz Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, obrońca Tobruku. Pod Monte Cassino zastępca dowódcy plutonu łączności kompanii dowodzenia 3 Batalionu Strzelców Karpackich. Ranny 23 czerwca 1944 r. nad rzeką Chienti, dostał się do niemieckiej niewoli, w której przebywał do końca wojny. Od 1947 r. na Tasmanii, zmarł w Hobart.

Odznaczony Krzyżem Walecznych „w uznaniu czynów męstwa i odwagi wykazanych w czasie walk II Korpusu o Monte Cassino we Włoszech w 1944 r.”.

...A SERCA
POLSCIE

SZLAK ZWYCIĘSTWA

2 Korpusu Polskiego
na froncie włoskim

Oznaka
rozpoznawcza
2 Korpusu
Polskiego

-----> przemarsze

————> marsze bojowe

WIW
WOJSKOWY INSTYTUT
WYDAWNICZY

POLSKA
ZBROJNA

HISTORIA
POLSKA
ZBROJNA

ZBROJNA TV

Wystawa powstała dla upamiętnienia żołnierzy 2 Korpusu Polskiego z okazji 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino. Realizacja: Wojskowy Instytut Wydawniczy w Warszawie (dyrektor: Izabela Borańska-Chmielewska). Projekt pod redakcją Anny Putkiewicz, opracowanie graficzne: Dariusz Mikołajczyk. Autorzy biografii: dr hab. Jerzy Kirszak, prof. dr hab. Henryk Walczak, dr Jacek Żurek, konsultacja naukowa: dr hab. Jerzy Kirszak (Instytut Pamięci Narodowej, Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni K. Sosnkowskiego), Redakcja i korekta: Katarzyna Kocot, Marta Sachajko, Beata Stadyriak-Saracyn. Źródła zdjęć: Archiwum Polskiej Prowincji Dominikanów, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Fundacja Ośrodka Karta, Imperial War Museums, domena publiczna, zbiory prywatne.

80. ROCZNICA
BITWY
O MONTE CASSINO